

Winterslaapplaatsen van Ransuilen

In het Meetnet Slaapplaatsen staan elk seizoen, naast de soorten die iedere winter geteld worden (o.a. ganzen, Aalscholver, Grote Zilverreiger), één of meer soorten tijdelijk in de belangstelling. Vorig seizoen was dat de Blauwe Kiekendief, deze winter de Ransuil.

Telperiode en vraagstelling

De inzet bij zo'n 'meeliftsoort' is dat we op landelijk niveau gegevens over zo veel mogelijk slaapplaatsen proberen te verzamelen, omdat de huidige kennis versnipperd en verre van volledig is. Voor de Ransuil hebben we de kerstvakantie gekozen (24 december t/m 8 januari) om slaapplaatsen te zoeken, maar gedurende de hele winter zijn meldingen van slaapplaatsen welkom. We hopen bovendien dat er wat fanatiekelingen zijn die hun slaapplaatsen frequent gaan tellen, temeer daar de grootste aantallen bij Ransuilen pas eind januari of begin februari worden bereikt. Over het aantalsverloop op slaapplaatsen van Ransuilen (bij uilen ook wel roestplaatsen genoemd) is vrij weinig bekend. Met name over het moment waarop de slaapplaatsen aan het eind van de winter 'oplossen' is informatie wenselijk. Verschilt dit per regio, per landschapstype (bijv. stedelijk versus buitengebied), onder invloed van het weer, de beschikbaarheid van muizen?

Vaak traditionele plekken

Winterslaapplaatsen van Ransuilen zijn voor veel vogelaars geen onbekend fenomeen, want ze worden vaak aangetroffen in bewoond gebied. Maar ook daarbuiten zijn ze te vinden, met een voorkeur voor (naald) boomgroepjes aan de rand van open gebied. Vaak zijn deze slaapplaatsen al decennia in gebruik, een reusachtige exoot op een begraafplaats, een groepje naaldbomen in een park of op de heide... Als u één van deze plekken uit het verre of recente verleden kent, ga er deze winter eens kijken en geef door hoeveel Ransuilen er zitten. Voor de bescherming van deze plekken is het nuttig als deze locaties goed gedocumenteerd zijn. Bedenk dat de Ransuil als broedvogel één van de snelst afnemende soorten in ons land is. Bij SOVON zitten momenteel enkele tientallen Ransuilslaapplaatsen in het bestand. Dat is natuurlijk maar een fractie van het werkelijke aantal. Heel graag zien we dan ook dat als u zo'n slaapplaats weet, dat doorgeeft aan ons. Wij zullen zeer zorgvuldig omgaan met de gegevens. Zo wordt de exacte locatie van de slaapplaatsen geheimgehouden.

Slaapplaats vinden

Voor het zoeken naar nieuwe slaapplaatsen geldt dat gebieden waar Ransuilen broeden,

vaak ook goede gebieden zijn om slaapplaatsen te vinden. Behalve naaldbomen worden ook hulst, jeneverbes, klimop en meidoorn regelmatig gebruikt. In loofhout wordt meestal geslapen zolang het blad nog aan de boom zit. Braakballen onder de slaapbomen zijn de beste indicatie voor een in gebruik zijnde slaapplaats, en vaak de eerste aanwijzing voor een nieuw ontdekte slaapplaats. Sommige slaapplaatsen zijn overdag te tellen, maar uilen die in dichte bomen slapen moeten 's avonds tijdens het uitvliegen geteld worden. Probeer de uilen bij het tellen zo min mogelijk te storen. Voor meer tips en richtlijnen is een handleiding op onze website beschikbaar.

Contactpersonen

In een aantal provincies (Fr, Gr, NB) lopen al wat langer initiatieven op het gebied van winterslaapplaatsen van Ransuilen. De SOVON-tellingen zijn afgestemd met de contactpersonen en de gegevens worden op provinciaal niveau uitgewisseld. Wij verwijzen voor deze provincies dan ook door naar de contactpersonen, al blijft het uiteraard ook mogelijk om via de SOVON-website gegevens door te geven. Voor Friesland kunt u terecht bij Natuurmuseum Fryslân (Harry Wijnandts, wijnandt@xs4all.nl), voor Groningen bij Ransuilenwerkgroep Groningen (Trees Dik en Gielje Timmer, www.ransuileningroningen.nl) en voor Noord-Brabant bij de Steenuilen- en Ransuilenwerkgroep van IVN Oisterwijk (Christien Hermsen, www.steenuilenwerkgroepoisterwijk.nl). Voor de overige provincies kunt u contact opnemen met de regionale slaapplaatscoördinatoren: Jan Schoppers (Gld, Fl, Dr, Ov), Vincent de Boer (NH, Ut, Lb, NB) Jan-Willem Vergeer (Zl, ZH) en Jelle Postma (Fr, Gr). Wij duimen alvast voor mooie aantallen Ransuilen tijdens de Kerst, en de rest van de winter!

Wilt u alvast wat meer lezen over slaapplaatsen van Ransuilen? In Limosa 79 (2006) staat een informatief artikel van de hand van Willem van Manen en in Uilen 1 (2010) verhaalt Harry Wijnandts over de recente tellingen in Friesland.

Olaf Klaassen